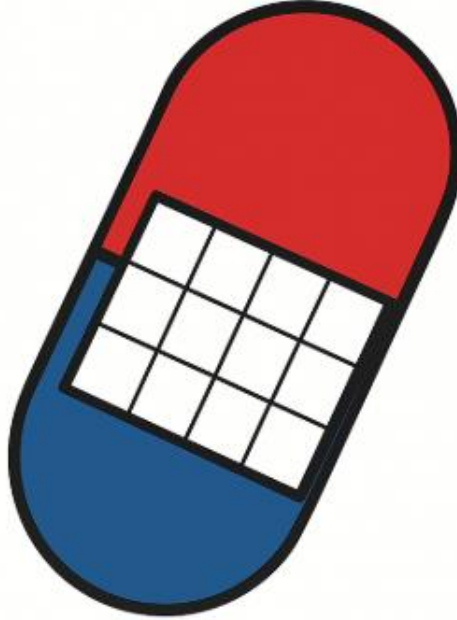

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HAP GİBİ BULMACALAR

Bilgiyi yut, direnci unut!

ANKARA, 2025

Antibiyotik direnci, günümüzde tüm dünyada hasta güvenliğini tehdit eden en önemli sorunlardan biridir. **Dirençli mikroorganizmaların** yayılması, sadece tedavi seçeneklerini kısıtlamakla kalmamakta; aynı zamanda hastanede yatış sürelerini uzatmakta, maliyetleri artırmakta ve hasta sonuçlarını olumsuz etkilemektedir.

Bu nedenle **akılcı antibiyotik kullanımı**, her sağlık çalışanının sorumluluğunda olan kritik bir konudur. Günlük pratiğimizde farkında olmadan yaptığımız küçük hatalar bile direnç gelişimini hızlandırabilmektedir. Bilgimizi tazelemek, doğru uygulamaları içselleştirmek ve farkındalığımızı artırmak, bu küresel mücadelede en güçlü silahlarımızdır.

Elinizdeki bu bulmaca kitabı, eğlenceli bir öğrenme yolculuğu sunarak **antibiyotik direnci** ve **akılcı antibiyotik kullanımı** konusunda bilginizi pekiştirmenizi hedeflemektedir. Her bir bulmaca, sizleri hem düşündürmek hem de günlük uygulamalarınıza katkı sağlamak için hazırlandı. Katkılarınız ve ilginizle, daha bilinçli bir antibiyotik kullanım kültürü oluşturacağımıza inanıyoruz.

KARE BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

Soldan sağa:

1 – Gereksiz antibiyotik kullanıldığında bakterilerde gelişen tehlikeli durum. – Antibiyotiklerin etki etmediği soğuk algınlığı gibi enfeksiyonlara yol açan mikroorganizmaların genel adı. **2** – Hastanelerde akılcı antibiyotik kullanımı amacıyla antibiyotiklerin özellikle geniş spektrumlu veya kritik olanlarının kullanılabilmesi için enfeksiyon hastalıkları uzmanının vermesi gereken. – Dünya Sağlık Örgütü’ne göre alkol bazlı el antiseptiklerinde, %60–80 arası içermesi bakteriler, mantarlar ve birçok virüse karşı çok etkili olan madde. **3** – Onkoloji ve hematoloji alanında, kanser veya bazı enfeksiyonlarda ilaç tedavisini ifade eden kelimenin kısaltması. – Hastanelerde akılcı antibiyotik kullanımı amacıyla antibiyotiklerin özellikle geniş spektrumlu veya kritik olanlarının kullanılabilmesi için enfeksiyon hastalıkları uzmanının vermesi gereken. – Keçinin erkeği, erkek keçi. **4** – Eksiksiz, kesintisiz, yarım olmayan, bütün, tüm. – Engelleme, yasaklama. – Herhangi bir olayı, durumu gören, bilen ya da onunla ilgili bilgisi bulunan kimse; bir olayla ilgili olarak gördüğünü, bildiğini anlatan kimse. **5** – Hastanelerde akılcı antibiyotik kullanımı amacıyla antibiyotiklerin özellikle geniş spektrumlu veya kritik olanlarının kullanılabilmesi için enfeksiyon hastalıkları uzmanının vermesi gereken. – Bir cismin titreşiminden çıkan sesi, başka nitelikteki bir cisimden aynı yükseklikte olarak çıkan sestten ayırt ettiren özellik. **6** – Sıcak ve ılıman denizlerin kıyı bölgelerinde yaşayan, gövde görünüşü kalkana benzeyen, eti yenebilen bir köpekbalığı. – Hayvanların otlatılması amacıyla kullanılan yer, otlak. – Türk alfabesinin 16. harfi. **7** – Aldatmak ereğiyle ve gerçeğe aykırı olarak söylenen söz. – Maden Tetkik ve Arama’nın kısaltması. – İridyum elementinin simgesi. **8** – Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma; esenleme, merhaba. – Gam dizisinde “mi” ile “sol” arasındaki ses. – Laboratuvar da bakteri üretimi işleminde kullanılan ince telli çubuk. **9** – Türk alfabesinin ilk harfi. – Eğimi, inişi fazla olan yer. – Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C’de eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element. **10** – Gam dizisinde “sol” ile “si” arasındaki ses. – Sinema filmi elde etmek üzere alıcının çalıştırılması, duyar katın üzerinde gizli görüntülerin belirmesi. – Potasyum elementinin simgesi. **11** – Antibiyotik kullanımının yanlış olduğu halde kullanıldığı özellikle kış aylarında toplumda yaygın olan bir hastalık. – Osmanlıca ’da sesi galiz, kalın ve korkunç olan. – İnsanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas

ve yağdan oluşan tabaka. **12** – Suya batırılmış, üzerine su dökülmüş veya yağmurdan ıslanmış olan; yağ – Eski dilde mektup. – her türlü dokuma maddelerinin bükülmüş liflerinden örülebilen, çeşitli kalınlıklarda ve uzunluklarda olabilen, bir şey bağlamakta kullanılan bağ. **13** – yapıların duvar ve tavanlarına birtakım resim veya şekillerle süslemeler yapan usta; bezekçi. – Dili tutulmuş, konuşamaz duruma gelmiş. – Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir bağlaç.

Yukarıdan aşağıya:

1 – Antibiyotik reçeteleme yetkisine sahip sağlık profesyoneli. – Dirençli bakterilerin yayılması sonucu oluşan büyük tehdit. **2** – Eski dilde mikropla bulaşan hastalıklar, bulaşıcı hastalıklar. – Üzerine yapı yapılmak için ayrılmış yer. **3** – Radyum elementinin simgesi. – Fin mitolojisinde ölümler ülkesine verilen isim. – Zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen; öncel, son karşıtı. **4** – Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü; hay. – Hayvanların su içtikleri taş veya ağaçtan oyma kap. – Arı duru, arınmış, temiz. **5** – Azot elementinin simgesi. – Kemiklerin toparlak ucu. – Elde edilmesi gereken, ulaşılmak istenilen sonuç; erek, gaye, garaz, kasıt, maksat, murat, niyet. – Antik Mısır inancına göre insanın görünmeyen bedeni. **6** – Açıldığında tohumların ortaya çıktığı kabuk. – Azot elementinin simgesi. – Eskiden hemşirelerin giydiği başlık. – Türk alfabesinin 23. harfi. **7** – Bir kavramın niteliklerini eksiksiz olarak belirtme veya açıklama; tarif. – Türk alfabesinin 7. Harfi – Toplardamar. **8** – Şaşma anlatan bir söz. – Eski dilde faiz. – Ulaştırma. **9** – Yaban hayvanlarının kendilerine yuva edindikleri kovuk, mağara. – Argoda işe yaramayan (kimse). – Artmak işi; tezayüt. **10** – Bir gemi veya uçağın gidiş yönü, izleyeceği yol. – Anadolu Ajansı'nın kısaltması. – Lityum elementinin simgesi. – İskambil oyunlarında her bir tur. **11** – Ulan lafının kibarca kullanımı. – Kuş veya bazı böceklerin değişik tonda ses çıkarması işi. **12** – Kükürt elementinin simgesi. – AWaRe sınıflamasında rezerv grubu antibiyotikleri belirten renk. – Onaylama işareti. **13** – Yaşlı olan (insan veya hayvan). – Cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum. – Bir dairenin çevresinin çapına oranı olarak tanımlanan matematiksel sabit.

KELİME ARAMACA

A	B	E	R	T	Y	U	I	O	P	Ğ	Ü	A	S	D
B	A	F	G	H	J	A	L	A	K	I	L	C	I	Ş
İ	V	C	Z	V	B	N	M	Ö	Ç	K	A	E	G	H
D	İ	İ	S	A	K	İ	H	N	Y	U	F	G	R	E
A	B	S	İ	K	A	D	Z	E	B	E	N	A	D	F
S	A	U	Z	E	D	A	Y	O	E	H	A	S	H	C
E	K	E	L	R	T	L	S	Z	L	İ	K	I	B	R
H	T	B	E	P	L	A	K	N	T	A	A	P	O	A
M	A	A	M	E	L	Ş	U	Z	V	S	S	U	T	M
N	M	K	S	Z	A	T	U	R	E	S	A	Y	B	A
A	V	T	Y	Y	Ö	N	E	T	İ	Ş	İ	M	O	R
R	A	E	E	P	L	A	K	N	T	A	A	P	O	N
T	K	R	N	E	L	Ş	U	Z	V	S	S	U	T	T
Y	E	İ	İ	Z	A	T	U	R	E	S	A	Y	B	E
H	R	J	A	Z	Ö	M	E	T	K	Ş	İ	M	O	F
K	P	B	S	O	R	E	Z	E	R	V	A	C	İ	L
K	E	K	E	T	İ	R	E	T	R	E	N	İ	L	K
A	Z	A	H	B	R	E	R	K	A	N	İ	T	A	Z
R	G	D	M	O	A	K	İ	P	Y	R	A	İ	Z	A
B	A	T	N	A	N	C	O	A	K	A	L	T	A	H
A	E	L	A	S	C	T	B	L	T	A	Y	C	P	İ
P	P	L	R	E	V	E	R	İ	İ	A	E	K	A	J
E	R	E	T	İ	R	Z	M	İ	R	S	E	T	Y	Y
N	R	G	N	Ç	Ö	İ	E	T	E	S	T	O	N	E
E	İ	J	H	İ	A	M	Ş	A	S	Y	A	İ	A	N
M	P	B	S	Z	S	İ	S	İ	T	A	N	B	N	İ
A	E	K	E	U	L	İ	A	N	M	S	A	D	F	A
Z	Z	A	H	Z	A	H	L	K	A	P	B	S	P	S
L	G	D	M	G	D	M	L	İ	R	E	K	E	E	E
O	A	T	N	A	T	N	D	A	N	Z	A	H	Z	H
U	D	O	Z	A	S	Y	A	L	I	G	D	M	G	M
S	L	F	L	E	M	İ	N	G	B	A	T	N	A	N
A	L	A	N	Y	A	L	I	L	A	R	T	O	S	A
F	A	R	K	I	N	D	A	L	I	K	B	O	Ş	R
E	A	N	T	İ	M	K	R	O	B	İ	Y	A	L	T
O	R	A	N	G	U	T	A	N	T	İ	M	S	A	Y
Ç	O	R	B	A	C	I	A	N	P	E	T	L	İ	H

Aranacak kelimeler:

- A_____antibiyotik kullanımı, doğru antibiyotiğin doğru doz, süre ve yolla, sadece gerekli olduğu durumlarda uygulanmasıdır.
- Alexander F _____; 1928’de penisilini keşfederek antibiyotiklerin tıpta kullanımının önünü açmış, modern enfeksiyon tedavisinde devrim yaratmıştır.
- A_____; bakteri, virüs, mantar veya parazit gibi mikroorganizmaların büyümesini durduran ya da onları öldüren madde veya ajanların genel adıdır.

- A _____ üçüncü kuşak beta-laktamaz inhibitörlerinden biri olup özellikle karbapenemlere dirençli gram-negatif bakterilere karşı bazı seftazidim ile kombinasyon halinde kullanılan bir ajandır.
- B _____, antibiyotiklerin etki ettiği mikroorganizmaların genel adıdır.
- E _____ grubu antibiyotikler; düşük direnç riskli, dar spektrumlu, birinci basamak tedavide kullanılabilen antibiyotiklerdir. Toplumda gelişen ve sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonlarda ilk tercih olarak kullanılmaları teşvik edilir.
- F _____ k, toplumun ve sağlık çalışanlarının antibiyotik direnci sorununu nedenleri ve sonuçları ile bilmesi ve buna yönelik uygun tutum geliştirmesidir.
- H _____, sağlığı korumak ve hastalıkların bulaşmasını önlemek amacıyla temizlik ve uygulanan korunma önlemlerinin bütünüdür.
- İ _____ grubu antibiyotikler; geniş spektrumlu, direnç gelişimi açısından yüksek risk taşıyan antibiyotiklerdir. Kullanımı dikkatle izlenmeli, yalnızca klinik olarak gerekli durumlarda tercih edilmelidir.
- İ _____, antibiyotik dirençli mikroorganizmaların diğer hastalara, ziyaretçilere ve sağlık çalışanlarına bulaşmasını önlemek için enfekte veya kolonize hastaların ayrı tutulması ve özel önlemlerle bakımının sağlanmasıdır.
- K _____, bakterilerin karbapenem grubu antibiyotikleri parçalayıp etkisiz hale getirmesine neden olan enzimlere verilen addır.
- K _____, çok ilaca dirençli Gram-negatif bakterilere karşı son çare olarak kullanılan, polimiksin grubu bir antibiyotiktir.
- P _____, bakterilere karşı kullanılan ilk antibiyotik grubu olup, özellikle Gram-pozitif bakterilere karşı etkilidir.
- R _____ grubu antibiyotikler, son çare antibiyotikler olarak çoklu ilaca dirençli (ÇİD) bakterilere karşı kullanılır.
- T _____, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun kısaltmasıdır.
- Antimikrobiyal y _____, antibiyotikler ve diğer antimikrobiyal ilaçların etkinliğini korumak için bu ilaçların reçetelenmesi, kullanımı ve izlenmesine yönelik politikaların, stratejilerin ve uygulamaların bütüncül ve sürdürülebilir şekilde yönetilmesidir.

Sevgili Antibiyotikler,

Sizi ilk gördüğümde çok korkmuştum. Güçlüydünüz, tek hamlede beni yere seriyordunuz. Ama sonra fark ettim ki insanlar sizi gereksiz yere, yanlış dozda ve yarım yamalak kullanıyor. Tam da o an benim şansım doğdu! Her yanlış kullanımda ben daha da güçlendim, zırhım kalınlaştı, direnç kazandım.

Şimdi bana baktığınızda eski saf bakteriyi değil, “Dirençli Bakteri”yi görüyorsunuz. Siz hâlâ aynı hapın içindesiniz ama ben düzey atladım. Artık kolay kolay yıkılmam, hatta bazılarınız bana hiç etki etmiyor.

Ama bir itirafım var: insanlar akılcı davranır, sizi sadece gerektiğinde ve doğru şekilde kullanırsa, benim de işim zorlaşacak. O yüzden dostluğumuz, insanların elinde. Onlar size sahip çıkarsa, ben eski hâlime dönerim.

Şimdilik “sevgiler” değil, ama kocaman bir kahkaha bırakıyorum:

Dirençli Bakteri 😊

SUDOKULAMACA

P	⁵		⁷	A				Z
	M		E		P		O	
			M		L		²	
	Z	E	P		İ	A	L	
L			⁴	E				M
	P	M	Z		A	İ	E	
			R		M			
	A		L		Z	⁶	R	
M	¹			P		³		L

Bu sudokuda sayılar yerine harfleri kullanıyoruz. Harflerimiz: P, O, L, İ, M, E, R, A, Z !
Sudokuyu çözdükçe aşağıdaki ifadeyi ortaya çıkarabileceksiniz!

$\frac{1}{1} \frac{2}{2} \frac{3}{3} \text{ I } \frac{4}{4} \frac{5}{5} \frac{6}{6} \frac{2}{2}, \frac{1}{1} \frac{4}{4} \frac{5}{5} \frac{2}{2} \frac{5}{5} .$
 $\frac{3}{3} \frac{4}{4} \frac{1}{1} \frac{4}{4} \frac{5}{5} \frac{6}{6} \frac{2}{2} \frac{3}{3} ;$
 $\frac{7}{7} \frac{5}{5} \frac{2}{2} \text{ Ç } \text{ T } \frac{2}{2} \frac{6}{6}, \frac{3}{3} \frac{2}{2} \frac{1}{1} \frac{2}{2} \frac{1}{1} \frac{2}{2} \frac{3}{3} !$

Sevgili Sağlık alışanları,

Bizler yıllardır sizin en sadık yardımcılarınız olduk. Nice hastaları iyileştirdik, enfeksiyonları durdurduk, hayatlar kurtardık. Ama son zamanlarda yorulduk... Çünkü her öksürüğe, her ateşe çağrılır olduk. Gereksiz yere kullanıldığımızda gücümüz azalıyor, bizi alt edecek bakteriler fırsat buluyor.

Bizi yarım bıraktığınızda ise işimiz eksik kalıyor. O noktada bakteriler güçleniyor ve biz tekrar sahneye adım atınca artık eski etkimizi gösteremiyoruz. Biz kahraman olmak isterken, sizi zor durumda bırakmak istemiyoruz.

Bizim tek dileğimiz var: Bizi doğru zamanda, doğru hastada, doğru dozda kullanın.

O zaman birlikte yine pek çok hayat kurtarabiliriz. Yanınızda olmaktan gurur duyuyoruz.

Sevgiyle,

Antibiyotikler

AWaRe Sınıflandırması

Küresel antimikrobiyal direnç sorununa yanıt olarak, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2017 yılında antibiyotiklerin kullanımını standartlaştırmak ve akılcı kullanımını teşvik etmek amacıyla AWaRe Sınıflandırması'nı geliştirmiştir. AWaRe, İngilizce Access (Erişim), Watch (İzlem) ve Reserve (Rezerv) kelimelerinin baş harflerinden oluşan, antibiyotikleri üç ana kategoriye ayıran bir sınıflandırma sistemidir. Bu sistem, antibiyotik reçeteleme alışkanlıklarını izlemek, direnç gelişimini yavaşlatmak ve etkili tedavi seçeneklerini korumak amacıyla tasarlanmıştır.

Erişim (Access) Grubu: Düşük direnç riskli, dar spektrumlu, birinci basamak tedavide kullanılabilen antibiyotiklerdir. Toplumda gelişen ve sağlık hizmeti ile ilişkili en-

feksiyonlarda ilk tercih olarak kullanılmaları teşvik edilir. Ülkeler, toplam antibiyotik tüketiminin en az %60'ını Erişim grubundan sağlamalıdır. Yoğun bakım üniteleri gibi direnç riskinin yüksek olduğu alanlarda, AWaRe oranlarının gerçekçi hedeflerle uyarlanması önerilmektedir.

Amikasin, Amoksisilin+Beta laktamaz inhibitörü, Ampisilin+Beta laktamaz inhibitörü, Gentamisin, Klindamisin, Metronidazol

İzlem (Watch) Grubu: Geniş spektrumlu, direnç gelişimi açısından yüksek risk taşıyan antibiyotiklerdir. Kullanımı dikkatle izlenmeli, yalnızca klinik olarak gerekli durumlarda tercih edilmelidir.

Azitromisin, Ertapenem, İmipenem silastatin, Klaritromisin, Levofloksasin, Meropenem, Moksifloksasin, Netilmisin, Piperasilin+Beta laktamaz inhibitörü, Sefaperazon+Beta laktamaz inhibitörü, Sefepim, Sefotaksim, Seftazidim, Seftriakson, Siprofloksasin, Teikoplanin, Vankomisin

Rezerv (Reserve) Grubu: Son çare antibiyotikler olarak çoklu ilaca dirençli (ÇİD) bakterilere karşı kullanılır. Yalnızca kültür ve duyarlılık testleri ile doğrulanmış, diğer tüm tedavi seçeneklerinin yetersiz kaldığı durumlarda kullanılmalıdır.

Daptomisin, Fosfomisin (İV), Kolistin, Linezolid, Polimiksin B, Seftazidim+Beta laktamaz inhibitörü, Tigesiklin

KARE BOYAMACA

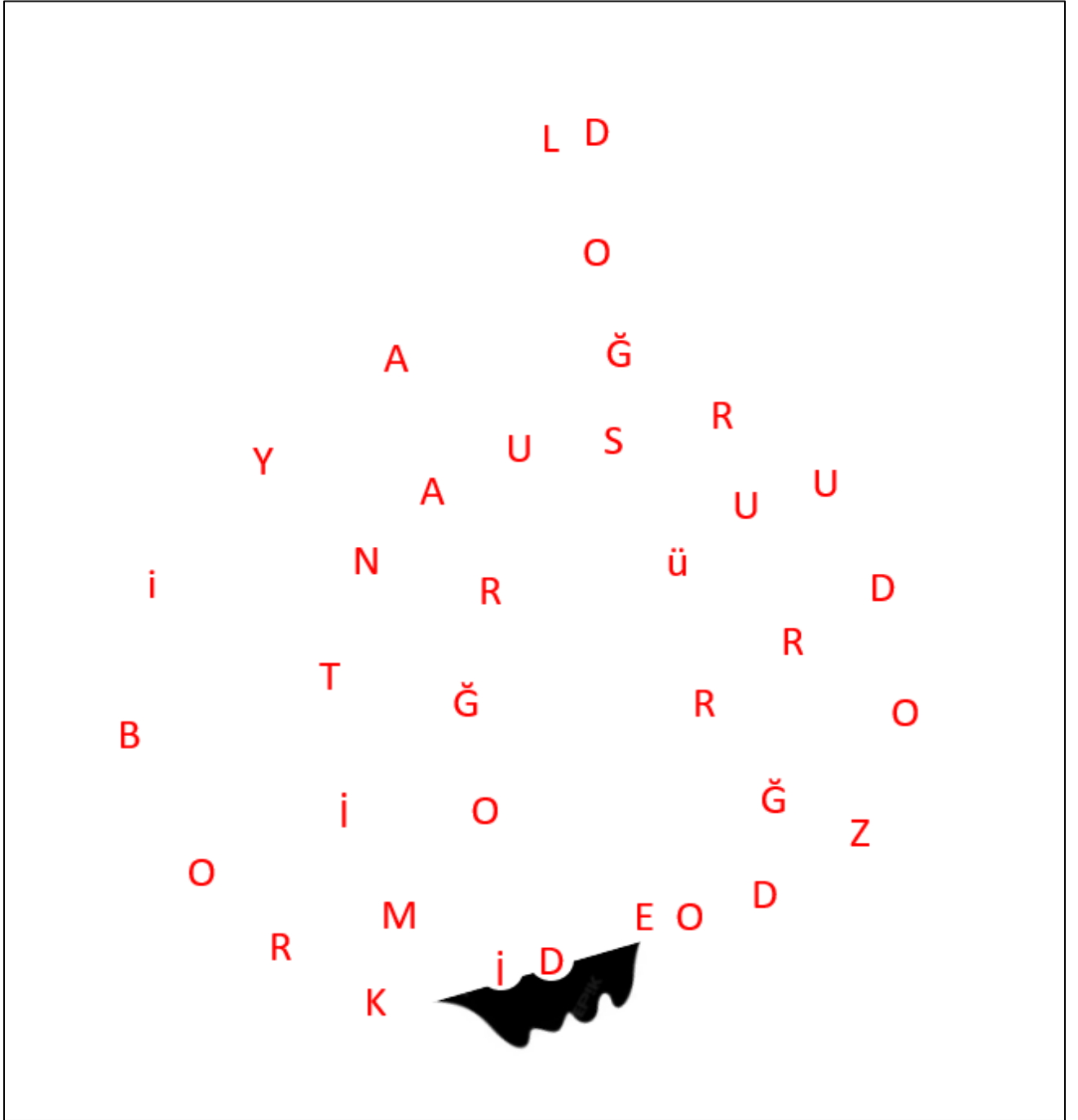
0	11	1	14	11	16	1	8	8	2	25	3	16	0
0	3	8	7	20	25	1	16	7	29	12	8	1	0
0	4	6	2	1	29	11	2	20	2	8	17	4	0
0	9	10	13	16	5	14	29	14	2	19	21	28	0
15	19	18	17	21	2	7	12	11	22	6	18	23	24
19	24	15	6	4	11	5	7	16	24	21	15	30	6
24	26	1	2	17	4	25	20	26	30	11	3	24	23
26	19	3	16	6	6	20	25	27	10	1	16	30	18
13	15	11	1	9	13	25	5	9	17	8	8	28	17
4	6	9	21	22	2	25	29	2	10	21	18	30	4
0	30	28	24	23	3	14	5	3	17	30	9	10	0
0	30	21	22	1	16	12	14	1	2	22	13	6	0
0	13	15	16	11	8	29	7	1	16	11	13	4	0

Tablodaki her bir küçük kareyi içinde belirtilen numaraya denk gelen antibiyotiğin **ERİ-ŞİM**, **İZLEM** veya **REZERV** grubunda olmasına göre uygun renge boyayınız.

1	Amikasin	16	Metronidazol
2	Amoksisilin+Beta laktamaz inhibitörü	17	Moksifloksasin
3	Ampisilin+Beta laktamaz inhibitörü	18	Netilmisin
4	Azitromisin	19	Piperasilin+Beta laktamaz inhibitörü
5	Daptomisin	20	Polimiksin B
6	Ertapenem	21	Sefaperazon+Beta laktamaz inhibitörü
7	Fosfomisin (İV)	22	Sefepim
8	Gentamisin	23	Sefotaksim
9	İmipenem silastatin	24	Seftazidim
10	Klaritromisin	25	Seftazidim+Beta laktamaz inhibitörü
11	Klindamisin	26	Seftriakson
12	Kolistin	27	Siprofloksasin
13	Levofloksasin	28	Teikoplanin
14	Linezolid	29	Tigesiklin
15	Meropenem	30	Vankomisin

Antibiyotik direnci kelebek etkisi gibi yayılır, bir küçük hatanız dünyanın başka bir yerinde büyük ölümlere yol açabilir!

HARFLERİ BİRLEŞTİRMECE

DOĞRU DOZ DOĞRU SÜRE
DOĞRU ANTİMİKROBİYAL

MANTIK BULMACA

		Servis				Antibiyotik				Doktor			
		Dahiliye	Genel Cerrahi	Endokrinoloji	Enfeksiyon Hastalıkları	Ampisilin Sulbaktam	Seftriakson	Klaritromisin	Siprofloksasin	Burak	Eray	Eliz	Berkay
Hasta	Yeşim Hanım												
	Emine Hanım												
	Recep Bey												
	Serap Hanım												
Doktor	Burak												
	Eray												
	Eliz												
	Berkay												
Antibiyotik	Ampisilin Sulbaktam												
	Seftriakson												
	Klaritromisin												
	Siprofloksasin												

İpuçları

- Serap Hanım, Dr. Eray'ın hastasıdır ve Ampisilin Sulbaktam tedavisi almaktadır. Endokrinoloji Kliniği'nde yatmaktadır.
- Dr. Eliz'in çalıştığı Dahiliye Kliniği'nde yatan hasta Yeşim Hanım değildir.
- Klaritromisin tedavisi verilen hasta Emine Hanım'dır.
- Genel Cerrahi Kliniği'nin doktoru olan Dr. Burak hastasına Siprofloksasin tedavisi başlamıştır.
- Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği'nde görevli Dr. Berkay hastasına Seftriakson başlamıştır.
- Seftriakson başlanan hasta Yeşim Hanım değildir.

Hasta	Servis	Doktor	Antibiyotik
Yeşim Hanım			
Emine Hanım			
Recep Bey			
Serap Hanım			

Sevgili Dirençli Bakteri,

Seninle ilk tanıştığımızda sıradan bir mikroptun. Ama biz sana gereksiz antibiyotikler verdik, dozları yarım bıraktık, bazen de yanlış zamanda saldırdık. Sen de boş durmadın; çalıştın, geliştin, süper güçler kazandın. Şimdi karşımızda adeta kaslı, zırhlı bir süper kötü gibi dolaşıyorsun.

Ama unutma, biz de boş durmuyoruz! Akılcı antibiyotik kullanımıyla seni köşeye sıkıştıracağız. Ellerimizi yıkayıp, gereksiz ilaçlardan uzak durup, doğru tedaviyi seçtiğimizde senin o havalı kahkahaların biraz kısılacak.

O yüzden hazır ol sevgili bakterimiz: Biz kurallara uyarsak, sen tekrar eski günlerindeki sıradan hâline döneceksin. Ve belki o zaman sana kızmak yerine, sadece “merhaba mikrop” diyeceğiz. 😊

Sevgi(!) ve saygılarla,

Antibiyotik Yönetişim Ekibi

7 FARKI BULMACA

ANTİBİYOTİKLERİ DOĞRU KULLAN, GELECEĞİ KORU!

- ✓ **D**irençli bakteriler toplum için bir tehdittir.
- ✓ **D**irenci önlemek için antibiyotikleri akılcı kullan.
- ✓ **D**oğru antibiyotik, **D**oğru doz, **D**oğru süre hayat kurtarır.

Akılcı antibiyotik kullanımı,
sağlığımızın güvencesidir.

**DİRENCİ DURDUR,
GELECEĞİ KORU!**

**DİRENCİ DURDUR,
GELECEĞİ KORU!**

Akılcı antibiyotik kullanımı,
sağlığımızın güvencesidir.

- ✓ **D**irençli bakteriler toplum için bir tehdittir.
- ✓ **D**irenci önlemek için antibiyotikleri akılcı kullan.
- ✓ **D**oğru antibiyotik, **D**oğru doz, **D**oğru süre hayat kurtarır.

**ANTİBİYOTİKLERİ DOĞRU KULLAN;
GELECEĞİ KORU!**

ÇARKIFELEK BULMACA

Verilen harfler: P, R, S, T, M ve A

1 - Antibiyotiklerin akılcı kullanımını sağlamak için uygulanan sistematik yaklaşım.

A		T		M			R					A	
				T				M					

2 - Gereksiz veya yanlış antibiyotik kullanımını önleyerek direnç gelişimini azaltan uygulamalar.

A											
A		T						T			
				A			M				

3 - Hastaların tanı ve tedavi sürecinde yalnızca gerektiğinde, uygun testleri, doğru yöntemle ve doğru zamanda istemek; sonuçları klinik verilerle birlikte yorumlamak ve bu bilgileri gereksiz antibiyotik kullanımını önleyecek şekilde karar süreçlerine entegre etmek.

A											
	A			R	A	T			A	R	
				A			M				

4 - Hangi antibiyotiğin ne kadar kullanıldığını izleyen sistem.

A		T						T			
				A			M				
S		R				A		S			

5 - İnsan, hayvan ve çevre sağlığını bir arada gören bütüncül yaklaşım.

T		K				
S	A					

6 - El hijyeni, izolasyon ve dezenfeksiyon gibi önlemleri kapsayan uygulama alanı.

					S					
			T	R						

7 - Mikroorganizmaların antimikrobiyal ilaçlara karşı dayanıklılık kazanması.

A		T					R					A	
		R											

8 - İzleme sonuçlarının sağlık çalışanlarına iletilmesi ve uygulamaların iyileştirilmesi.

		R							
					R			M	

9 - Antimikrobiyal etkinliği korumak ve enfeksiyonları önlemek için en temel uygulama.

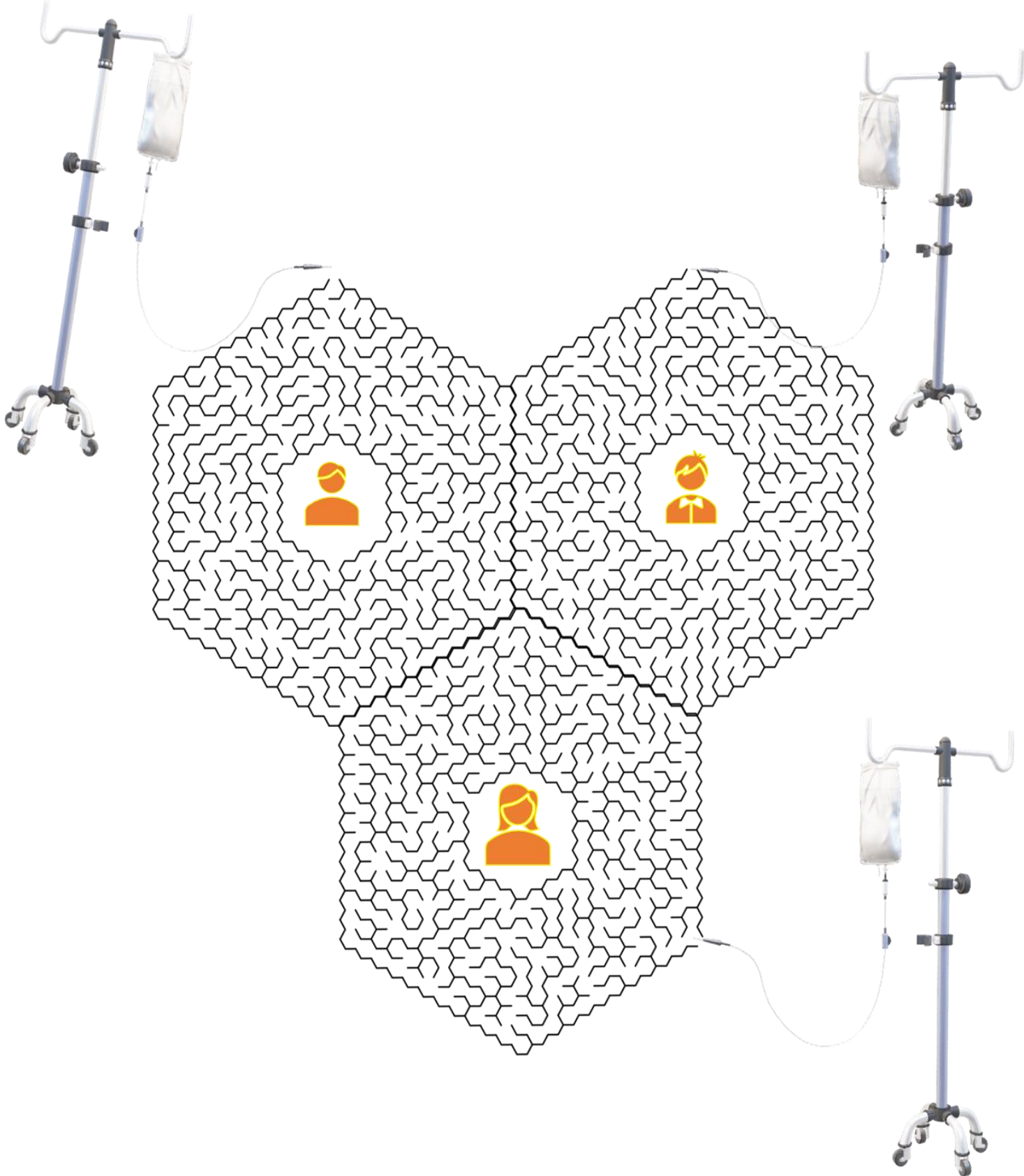
10 - Mikroorganizmaların yüzeylere tutunarak, kendilerini çevreleyen koruyucu bir ekstrasellüler matriks içinde organize bir şekilde yaşadığı dirençli mikrobiyal topluluklar.

							M
--	--	--	--	--	--	--	---

_____ ⁷ ile mücadelede başarı sağlamak için
_____ ¹ çerçevesinde çok boyutlu uygulamalara ihtiyaç vardır. Bu
kapsamda, _____ ² enfeksiyonların etkin tedavisini sağlarken
direnç gelişimini de önlemeye yardımcı olur. Uygun tedavi kararlarının alınabilmesi
için _____ ³ büyük önem taşırken, tedavi süreçlerinin izlenmesi
amacıyla _____ ⁴ sistematik veri sağlar. Dirençle mücadelede
sadece insanlar değil; hayvanlar ve çevreyi de kapsayan _____ ⁵ yaklaşımı be-
nimsenmelidir. Ayrıca, bulaşı önlemek amacıyla _____ ⁶ uygulama-
ları ve özellikle _____ ⁹ kurallarına sıkı sıkıya uyulmalıdır. Bu süreçlerde elde
edilen verilerin sağlık çalışanlarına iletilmesi ve uygulamaların geliştirilmesi için
_____ ⁸ mekanizmaları etkin çalıştırılmalıdır. Antibiyotiklerin etkinliğini
azaltan _____ ¹⁰ oluşumları gibi mikrobiyal stratejilere karşı önlem alınması da,
kapsamlı bir direnç yönetiminin ayrılmaz parçasıdır.

LABİRENT BULMACA

Her bir hastaya doğru antibiyotiği ulaştırmalıyız.

Sevgili Doktorlar, Hemşireler ve Sağlık Ekibi,

Ben, Antimikrobiyal Yönetişim. Sizinle her gün yan yana çalışıyorum, ama çoğu zaman fark edilmiyorum. Lütfen bana kulak verin: doğru antibiyotik, doğru doz, doğru süre! Her yanlış kullanım beni üzüyor ve bakterileri güçlendiriyor. Birlikte hareket edersek hem hastalar kazanır hem dirençli mikroplar kaybeder.

Sevgilerimle,

Antimikrobiyal Yönetişim

Sevgili Laboratuvar Ekibi,

Verdiğiniz doğru ve hızlı test sonuçları bana güç veriyor. Sayenizde hangi antibiyotiğin etkili olduğunu biliyorum ve doğru yönlendirme yapabiliyorum. Lütfen hassasiyet testlerini dikkatle yapmaya devam edin, bir-

likte dirençle savaşabiliriz!

Sevgiler,

Antimikrobiyal Yönetişim

Bilge Ahtapot ve Hastane Ülkesi

Bir zamanlar uzak diyarlarda, adına **Hastane Ülkesi** denilen büyük bir ülke varmış. Bu ülkenin en değerli hazinesi **antibiyotikler**miş. Her hastalığı iyileştiren, her mikrobu zayıflatan bu hazineler öyle kıymetliymiş ki, halk onlara "şifa incileri" dermiş.

Ama zamanla bu inciler düşünülmeden, gereksiz yere, yanlış dozlarda kullanılmaya başlanmış. Hatta bazıları hiç ihtiyaç olmadığı halde dağıtılmış. İşte o vakit **Dirençli Bakteriler** güç kazanmış, tedaviler etkisizleşmiş. Hastane Ülkesi büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalmış. O sırada ülkeye yardım için gelen **Bilge Ahtapot Yönetişim**, sekiz koluyla herkese yol göstermiş:

- Bir koluyla **akılcı antibiyotik kullanımı**nı anlatmış.
- Bir koluyla **doğru laboratuvar testlerinin** önemini göstermiş.
- Bir koluyla **antibiyotik kullanımı** kayıtlarını tutmuş.
- Bir koluyla **geri bildirim** mektupları yazmış.
- Bir koluyla **eğitim** bayraklarını sallamış.
- Bir koluyla **enfeksiyon kontrol önlemlerini** yaymış.
- Bir koluyla **Tek Sağlık yaklaşımını** hatırlatmış.
- Ve son koluyla, ülkenin üstünü koruyan **güvenlik iklimini** güçlendirmiş.

Halk önce şaşırılmış ama sonra fark etmiş: **Bu inciler sınırsız değil, doğru kullanılmazsa gelecekte hiçbir işe yaramayacak.**

Böylece Hastane Ülkesi'nde çalışan doktorlar, hemşireler, eczacılar ve laboratuvar uzmanları hep birlikte hareket etmiş. Akılcı kullanım benimsenmiş, el hijyeni ve izolasyona önem verilmiş, sürveyans sonuçlarını izlenmiş ve geri bildirimlerle sürekli kendilerini geliştirmişler.

Bilge Ahtapot Yönetişim'in öğüdü kulağında kalmış herkesin:

"Antibiyotik, yalnızca doğru zamanda, doğru kişiye, doğru dozda kullanıldığında hazinedir. Onu korumak hepimizin sorumluluğu!"

Ve o günden sonra Hastane Ülkesi'nde dirençli bakteriler güç kaybetmiş, hasta güvenliği yeniden sağlanmış.

YANITLAR

KARE BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	D	İ	R	E	N	Ç		V	İ	R	Ü	S	
2	O	N	A	Y		E	T	A	N	O	L		
3	K	T			O	N	A	Y		T	E	K	E
4	T	A	M			M	E	N		T	A	N	İ
5	O	N	A	Y			T	İ	N	İ			R
6	R	İ	N	A				M	E	R	A		M
7		Y	A	L	A	N		M	T	A			İ
8	S	E	L	A	M		F	A			Ö	Z	E
9	A		A	K	A	K				A	L	T	İ
10	L	A			Ç	E	V	İ	R	İ	M		K
11	G	R	İ	P		P	E	S	T		E	T	
12	İ	S	L	A	K		N	A	M	E		İ	P
13	N	A	K	K	A	Ş		L	A	L		K	İ

SUDOKULAMACA

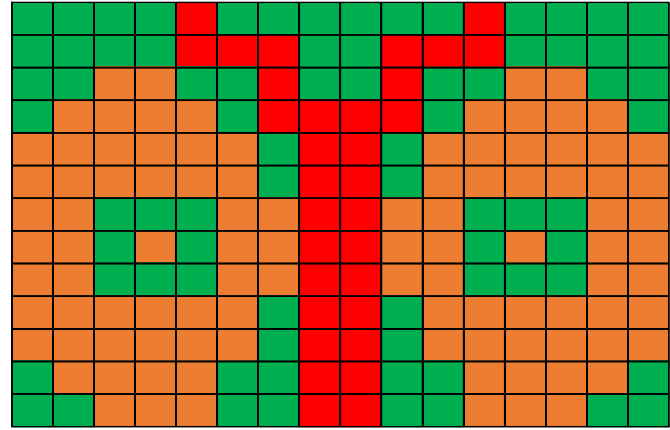
P	L	R	İ	A	O	E	M	Z
A	M	Z	E	R	P	L	O	İ
E	O	İ	M	Z	L	R	A	P
O	Z	E	P	M	İ	A	L	R
L	İ	A	O	E	R	P	Z	M
R	P	M	Z	L	A	İ	E	O
Z	E	L	R	İ	M	O	P	A
İ	A	P	L	O	Z	M	R	E
M	R	O	A	P	E	Z	İ	L

R	A	Z	İ		O	L	M	A	,		R	O	L	A	L
Z	O	R			O	L	M	A	Z	.					
İ	L	A	Ç			T	A	M	,		Z	A	R	A	R

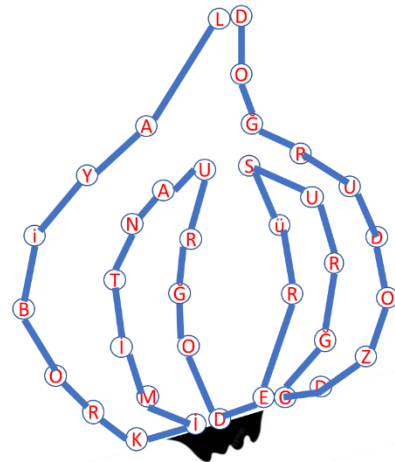
KELİME ARAMACA

A	B	E	R	T	Y	U	I	O	P	Ğ	Ü	A	S	D
İ	A	F	G	H	J	A	M	A	K	İ	L	C	İ	Ş
D	İ	İ	S	A	K	İ	H	N	Y	U	F	G	R	E
A	B	S	İ	K	A	D	Z	E	B	E	N	A	D	F
S	A	U	Z	E	D	A	Y	O	E	H	A	S	H	C
E	K	E	L	R	T	L	S	Z	L	İ	K	İ	B	R
H	T	B	E	P	L	A	K	N	T	A	A	P	O	A
M	A	A	M	E	L	Ş	U	Z	V	S	S	U	T	M
N	M	K	S	Z	A	T	U	R	E	S	A	Y	B	A
A	V	T	Y	Y	Ö	N	E	T	İ	Ş	İ	M	O	R
R	A	E	E	P	L	A	K	N	T	A	A	P	O	N
T	K	R	N	E	L	Ş	U	Z	V	S	S	U	T	T
Y	E	İ	İ	Z	A	T	U	R	E	S	A	Y	B	E
H	R	J	A	Z	Ö	M	E	T	K	Ş	İ	M	O	F
K	P	B	S	O	R	E	Z	E	R	V	A	C	İ	L
K	E	K	E	T	İ	R	E	T	R	E	N	İ	L	K
A	Z	A	H	B	R	E	R	K	A	N	İ	T	A	Z
R	G	D	M	O	A	K	İ	P	Y	R	A	İ	Z	A
B	A	T	N	A	N	C	O	A	K	A	L	T	A	H
A	E	L	A	S	C	T	B	L	T	A	Y	C	P	İ
P	P	L	R	E	V	E	R	İ	İ	A	E	K	A	J
E	R	E	T	İ	R	Z	M	İ	R	S	E	T	Y	Y
N	R	G	N	Ç	Ö	İ	E	T	E	S	T	O	N	E
E	İ	J	H	İ	A	M	Ş	A	S	Y	A	İ	A	N
M	P	B	S	Z	S	İ	S	İ	T	A	N	B	N	İ
A	E	K	E	U	L	İ	A	N	M	S	A	D	F	A
Z	Z	A	H	Z	A	H	L	K	A	P	B	S	P	S
L	G	D	M	G	D	M	L	İ	R	E	K	E	E	E
O	A	T	N	A	T	N	D	A	N	Z	A	H	Z	H
U	D	O	Z	A	S	Y	A	L	İ	G	D	M	G	M
S	L	F	L	E	M	İ	N	G	B	A	T	N	A	N
A	L	A	N	Y	A	L	İ	L	A	R	T	O	S	A
F	A	R	K	İ	N	D	A	L	İ	K	B	O	Ş	R
E	A	N	T	İ	M	K	R	O	B	İ	Y	A	L	T
O	R	A	N	G	U	T	A	N	T	İ	M	S	A	Y
Ç	O	R	B	A	C	İ	A	N	P	E	T	L	İ	H

KARE BOYAMACA

HARFLERİ BİRLEŞTİRMECE

MANTIK BULMACA

		Servis				Antibiyotik				Doktor			
		Dahiliye	Genel Cerrahi	Endokrinoloji	Enfeksiyon Hastalıkları	Ampisilin Sulbaktam	Seftriakson	Klaritromisin	Siprofloksasin	Burak	Eray	Eliz	Berkay
Hasta	Yeşim Hanım		X						X	X			
	Emine Hanım	X						X				X	
	Recep Bey				X		X						X
	Serap Hanım			X		X					X		
Doktor	Burak		X						X				
	Eray			X		X							
	Eliz	X						X					
	Berkay				X		X						
Antibiyotik	Ampisilin Sulbaktam			X									
	Seftriakson				X								
	Klaritromisin	X											
	Siprofloksasin		X										

7 FARKI BULMACA

ANTİBİYOTİKLERİ DOĞRU KULLAN, GELECEĞİ KORU!

- ✓ **D**irençli bakteriler toplum için bir tehdittir.
- ✓ **D**irenci önlemek için antibiyotikleri akılcı kullan.
- ✓ **D**oğru antibiyotik, **D**oğru doz, **D**oğru süre hayat kurtarır.

Akılcı antibiyotik kullanımı, sağlığımızın güvencesidir.

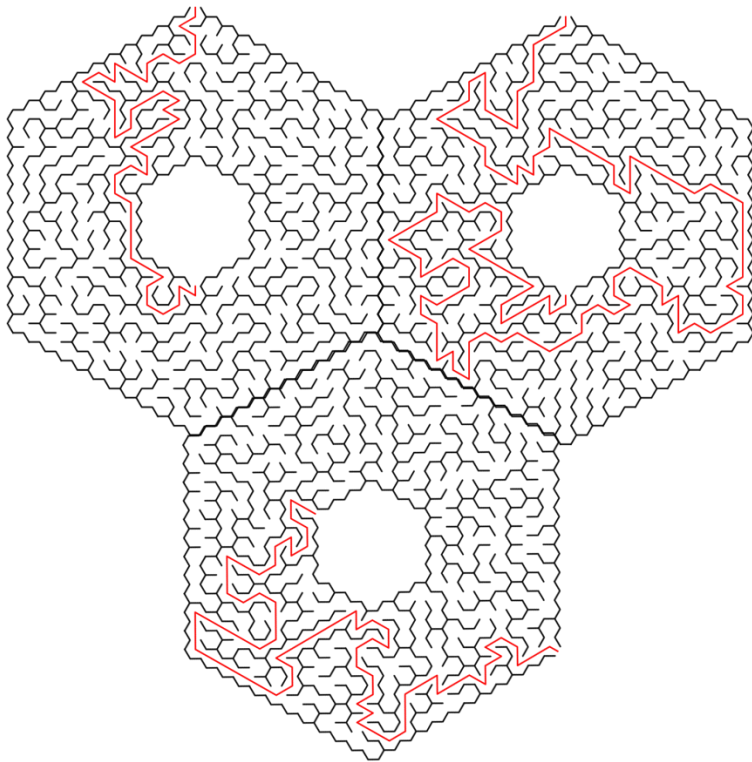
DİRENCİ DÜRDÜR, GELECEĞİ KORU!

ÇARKIFELEK BULMACA

Antimikrobiyal direnç (7) ile mücadelede başarı sağlamak için **antimikrobiyal yönetim (1)** çerçevesinde çok boyutlu uygulamalara ihtiyaç vardır. Bu kapsamda, **akılcı antibiyotik kullanımı (2)** enfeksiyonların etkin tedavisini sağlarken direnç gelişimini de önlemeye yardımcı olur. Uygun tedavi kararlarının alınabilmesi için **akılcı laboratuvar kullanımı (3)** büyük önem taşıırken, tedavi süreçlerinin izlenmesi amacıyla **antibiyotik kullanım sürveyansı (4)** sistematik veri sağlar. Dirençle mücadelede sadece insanlar değil; hayvanlar ve çevreyi de kapsayan **Tek Sağlık (5)** yaklaşımı benimsenmelidir. Ayrıca, bulaşı önlemek amacıyla **enfeksiyon kontrol (6)** uygulamaları ve özellikle **el hijyeni (9)** kurallarına sıkı sıkıya uyulmalıdır. Bu süreçlerde elde edilen verilerin sağlık çalışanlarına iletilmesi ve uygulamaların geliştirilmesi için **geri bildirim (8)** mekanizmaları etkin çalıştırılmalıdır. Antibiyotiklerin etkinliğini azaltan **biyofilm (10)** oluşumları gibi mikrobiyal stratejilere karşı önlem alınması da, kapsamlı bir direnç yönetiminin ayrılmaz parçasıdır.

LABİRENT BULMACA

ANTİBİYOTİKLERİ DOĞRU KULLAN, GELECEĞİ KORU!

- ✓ **D**irençli bakteriler toplum için bir tehdittir.
- ✓ **D**irenci önlemek için antibiyotikleri akılcı kullan.
- ✓ **D**oğru antibiyotik, **D**oğru doz, **D**oğru süre hayat kurtarır.

Akılcı antibiyotik kullanımı,
sağlığımızın güvencesidir.

***DİRENCİ DURDUR,
GELECEĞİ KORU!***

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı Dairesi Başkanlığı

Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar Birimi

Sağlık Mahallesi A. Adnan Saygun 2 Caddesi No:55 A Blok

06100 Sıhhiye/ Çankaya/ Ankara

Tel: 0 312 5656380

E-posta: enfeksiyon@saglik.gov.tr

Web: <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bulasicihastaliklar>